

Демидчук Л. Б.

доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики

Львівський торговельно-економічний університет

м. Львів

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ФОРМАТІ E-LEARNING,
ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Завдяки можливостям інформаційно-комунікаційні технологій були розроблені ідеї освіти «без перерви» (відкритої), коли любий студент може і має на власний розсуд обрати ціль, зміст, способи, місцерозташування і час проведення навчання. Одночасно перед навчальними закладами вищої професійної освіти виникають питання адекватності, як самого процесу надання освітніх послуг, так і своєчасність отримання відповідь на запит щодо потреби у навчанні. Це призвело до зникнення бар'єрів між формалізованими, не формалізованими та неформальними видами навчання, що показово проявляється у форматі e-learning.

Технології електронного навчання сучасності є зорієнтованими на сприйняття окремою особистістю і скерованими на максимізацію ефективного підвищення індивідуальних ресурсів студентів, зокрема таких його компонентних складових: власне особистого (мотиваційні, самооцінюючі, системні відношення); суб'єктного (особисті знання, уміння та навички); суто індивідуального (індивідуалізація стильової діяльності, особливості адаптації до оточення) тощо. Надання студентові належного індивідуалізованого особистого ресурсу може забезпечити можливість його власного професійного фахового розвитку на майбутнє.

Очікувані результати від впровадження та використання інформаційних технологій у структурних складових навчального процесу сучасного закладу вищої професійної освіти показано на рис. 1.

Очікувані результати від впровадження та використання	підвищення якісних показників навчання, завдяки можливості обробки великого обсягу інформаційних джерел
	збільшення ефективності процесу навчання завдяки максимальній індивідуалізації та збільшення особистої інтенсивності
	удосконалення методології відбору змісту, методів та форм навчання, виховання активізація процесу засвоєння інформації
	формування самостійності у навчанні та обробці інформації
	реалізація індивідуального підходу до процесу навчання
	максимальне пристосування учасників процесу отримання освіти до існування в умовах інформаційного суспільства
	суттєве підвищення рівня власної професійної компетентності та конкурентоспроможності на ринку праці тотожних за професійним напрямком фахівців
	підвищення якісних показників навчання, завдяки можливості обробки великого обсягу інформаційних джерел

Рис. 1. Очікувані результати від впровадження та використання інформаційних технологій в навчальному процесі

Одним зі стратегічних завдань сучасної вищої освіти є підготовка професійних кадрів, спроможних розвивати новітні інформаційно-комунікаційні технології й ефективно застосовувати їх у своїй майбутній професійній діяльності. У сучасних умовах, коли більшість українських студентів поєднують навчання із роботою, зокрема за кордоном, а також

навчання у кількох ВНЗ, особливої актуальності набуває, так зване, електронне навчання (e-learning).

Відмінністю у застосуванні електронного навчання у порівнянні з традиційним є те, що e-learning базується загалом не на роботі в аудиторії, а на роботі студентів самотійно. Під час чого неактивне набування знань у вже готовому стані замінене активними пошуками в індивідуалізованому для кожного студента темпі. Це викликає потребу у плануванні сукупної в колективі та індивідуальної, виконуваної особисто, діяльності групи студентів та викладача (викладачів), тим самим збільшується тривалість контакту і спілкування між ними тощо. Тобто, навчання в умовах e-learning – це не обов'язково тільки наявність нових технічних засоби, але ще й оновлені форми і способи викладення навчального матеріалу, організації продуктивного процесу самотійного навчання і роботи студентів, оновлений підхід до взагалі процесу проходження навчання.

На-сьогодні викладачі вищого навчального закладу професійної освіти інтенсивно використовує під час проходження навчального процесу різноманітні формати та форми віртуального спілкування з фізично віддаленими студентами: e-mail (електронне листування), спілкування у соціальних мережах, використання послуг різноманітних сервіси з мережі Інтернет тощо. Але ефективнішим, все-таки, є застосування у навчанні платформ електронної освіти.

Зважаючи те, що пріоритетним напрямком реформи системи вітчизняної освіти є активізація процесів використання інформаційних комунікаційних технологій з метою розвитку e-learning, слід звернути увагу на проаналізовані, у тому числі, і практиками, принципові особливості використання найбільш популярних сучасних платформ електронної освіти (рис.2).

Основні види платформ електронного навчання	Moodle
	Dokeos
	ATutor
	“Blackboard”
	«Прометей»

Рис. 2. Загальновідомі платформи електронного навчання [1]

Процесом навчання із використанням зазначених електронних систем викладання передбачено створення викладачем освітнього закладу загального курсу навчання, за рахунок використання різноманітних мультимедійних ресурсів. Слід зауважити, що фахівцями ІТ-галузі розроблено досить багато платформ електронного навчання, які допомагають створювати електронні підручники, дистанційні курси, мережне тестування, віртуальні лабораторії, системи емуляції вправ і т. п. в системі вищої професійної освіти самою популярною є електронна платформа Moodle, яка активно застосовується не лише у вищій школі, а також у закладах загальної освіти, школах та інших організаціях та установах. Серед позитивних сторін системи Moodle слід назвати: неоплачуваний вільний доступ; наявність можливості редагування та зміни програмних кодів у відповідності до індивідуально встановлених потреб; можливість навчатися і проводити навчання в несинхронізованому режимі роботи; брати безпосередню участь в заняттях онлайн; здійснювати етапи мережевого тестування результатів навчання; проводити різноманітні дослідження та ще багато чого іншого.

Явні позитивні наслідки використання комп'ютерних комплексів та засобів в системі інформаційних та комунікаційних технологій не дають підстав не назвати деякі причини, які стають на перешкоді їх ефективному застосуванню в освітніх закладах вищого професійного навчання. Серед таких

причин найвагомішими є: психологічні, дидактичні, причини санітарії та гігієни, психофізіологічні та соціальні. Відзначаючи переваги інформаційно-комунікаційних технологій, фахівці наголошують на потребі враховувати й певні небезпеки для здоров'я користувача, про яку і педагоги, і суб'єкти навчання мають знати. Це зокрема: захворювання опорно-рухової системи, зору, надмірна втомлюваність; розвиток агресивності, психологічної залежності, втрата відчуття часу, використання низькопробної або недозволеної продукції. Звідси і негативні прояви: проблеми із здоров'ям, психологічні та психічні відхилення, зменшення уваги до правових та морально-етичних характеристик особи студента, які є ознакою деструктивного (руйнівного) впливу інформаційних та комунікаційних технологій.

Передусім ускладнюють активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі закладів вищої професійної освіти чинники, пов'язані з психологічними та дидактичними причинами: навчальні курси часто розробляються без врахування технічних та технологічних можливостей засобів інформаційно-комунікаційних технологій; використання електронних навчальних ресурсів суттєво знижується безпосереднє між особисте спілкування студентів з викладачами; практично не можливо спрогнозувати, наскільки очікуваною, можливою до прогнозування та передбачуваною буде реакція використовуваної комп'ютерної програми на поведінкові дії студента-користувача; нажаль, часто низький рівень психологічної готовності викладачів до коректування та змін у власних професійних функціях використовуючи в навчанні інформаційні комунікаційні технології; в переважній більшості випадків використання стандартних технологій не дає студентам спроби розробити та провести апробацію стратегії власної поведінки, з проявом індивідуального творчого підходу до розв'язання поставленого завдання.

Педагогічні спостереження [2] засвідчують формування в учнів (студентів) стереотипів поведінки у процесі навчальної діяльності з

використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Так, наприклад, існування в навчальній системі віртуального середовища накладає певне навантаження на психіку особистості у процесі переключення її діяльності в межах «реальність – віртуальність – реальність». Стандартизоване управління комп'ютерними пристроями позбавляє особистість можливості виробити власну стратегію діяльності та вияву творчості, що узгоджується з висновками [3]. Також залишається відкритим питання про те, як використання засобів інформаційних комунікативних технологій у навчально-виховному процесі впливає на формування системи оперативних одиниць сприйняття, сенсорних еталонів, котрі опосередковують та перетворюють його з процесу побудови образу в елементарні процеси розпізнавання, відокремлення реального та віртуального світів [4]. При використанні інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі мова не повинна йти лише про вивчення певного навчального матеріалу, а про всебічний гармонійний розвиток студентів, їхніх творчих здібностей.

Застосування інформаційних і комунікаційних технологій у професійній діяльності викладача стане ефективним лише за наявності відповідних умов наявності матеріальної бази, інформаційно-комп'ютерної компетентності викладача, знання методик ефективного застосування комп'ютерних програм, наявності відповідного супровідного навчального та педагогічного програмного забезпечення, що відповідало б навчальним програмам конкретних навчальних дисциплін. Причому мови трансформації суспільства з метою отримання в кінці позитивного результату потребують всебічного аналізу нових способів, методів та механізмів використання інформаційних технологій в освіті, створення єдиного інформаційного простору системи освіти і формування інформаційно-комунікаційного середовища індивідуально для кожного навчального закладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дишко О. Л. Використання віртуальних спільнот для підготовки бакалаврів з туризму до професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2017. Том 58, № 2.
2. Лобода В. В. Підвищення якості навчального процесу засобами ІКТ. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2012. № 4 (30). URL: <http://www.journal.iitta.gov.ua/>.
3. Козяр М. М., Зачко О. Б., Рак Т. Є. Віртуальний університет. Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2009. 168 с.
4. Steimle Y., Gurevych I. Muhlhauser M. Notetaking in Universite Courses and its Implications on e-learning Systems. *Tagungsband der 5. e-learning Fachtagung Informatik*, Siegen, Germany, 2007. Pp. 45-56.

Сапожник Д. І.

*доцент кафедри товарознавства та експертизи в митній справі
Львівський торговельно-економічний університет
м. Львів*

СКЛАДОВІ СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обов'язковою компонентою оцінювання сучасного викладача у системі вищої освіти є оволодіння ним новітніми технологіями пошуку, отримання і передачі студентам нової актуалізованої навчальної інформації. Науковий та тотальний технічний прогрес, інформатизація суспільства на даний час зумовлюють потребу запровадження діяльності із застосуванням інноваційних засад під час фаховості у професійній підготовці викладацького складу закладів вищої професійної освіти. Сучасність потребує, щоб члени громадянського